

Nervová soustava

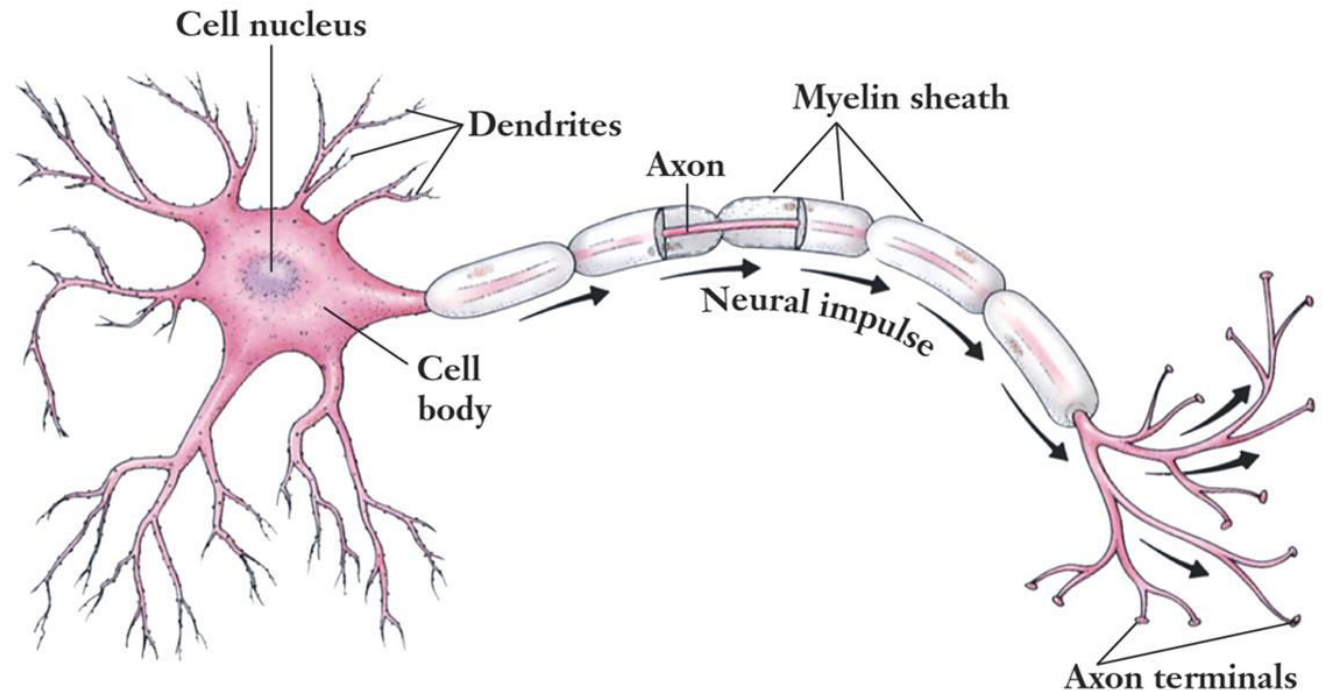

Stavba CNS

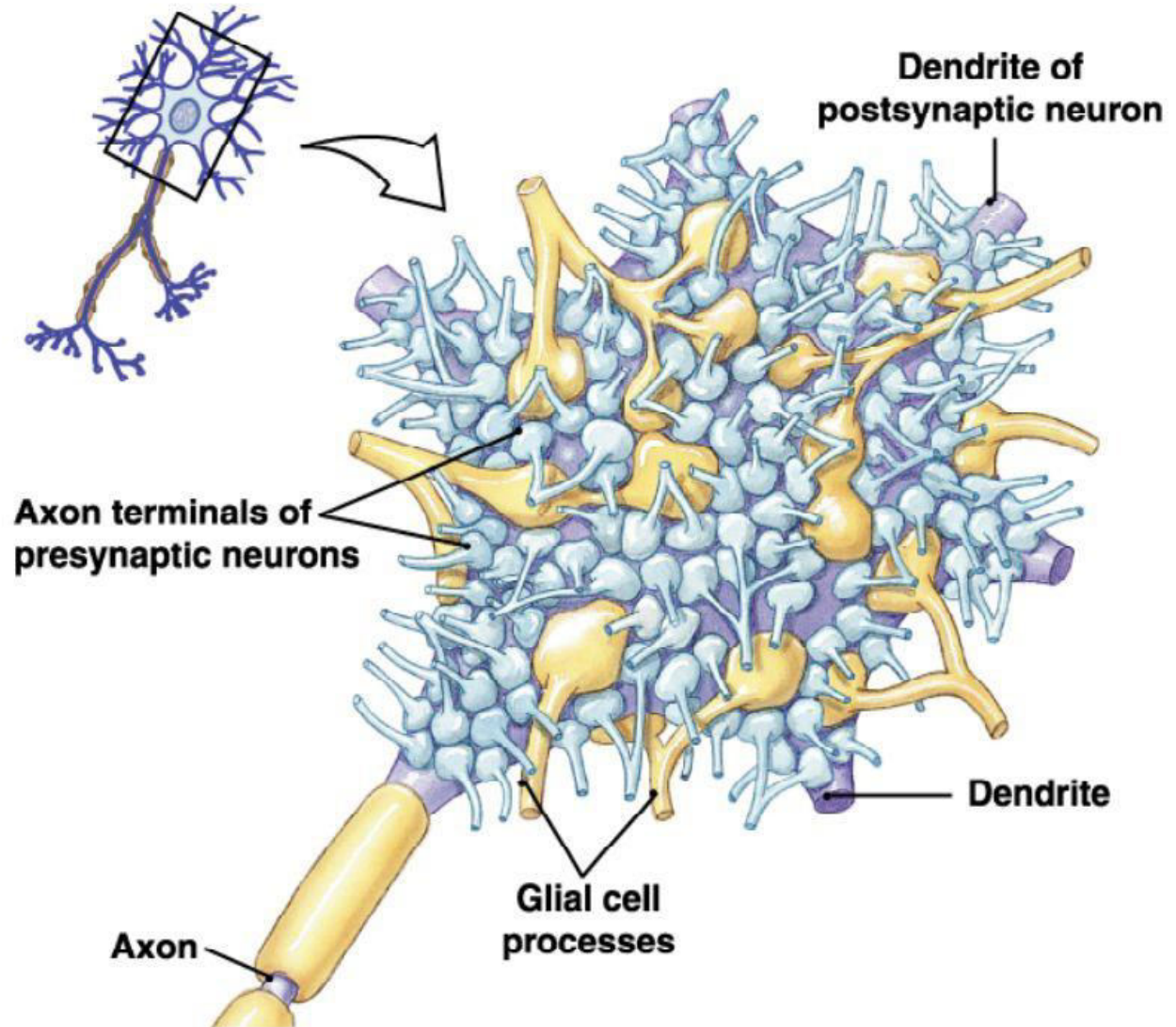
- Neurony – funkční jednotka
- Glie – podpůrná funkce

Stavba neuronu

- receptivní segment – dendrit, krátké, větvené
- iniciální s. – vznik akčního potenciálu, tělo neuronu
- vodivý segment – axon, pohyb z těla na konec, retrográdní transport – viry, patologie
- transmisivní segment – synapse,

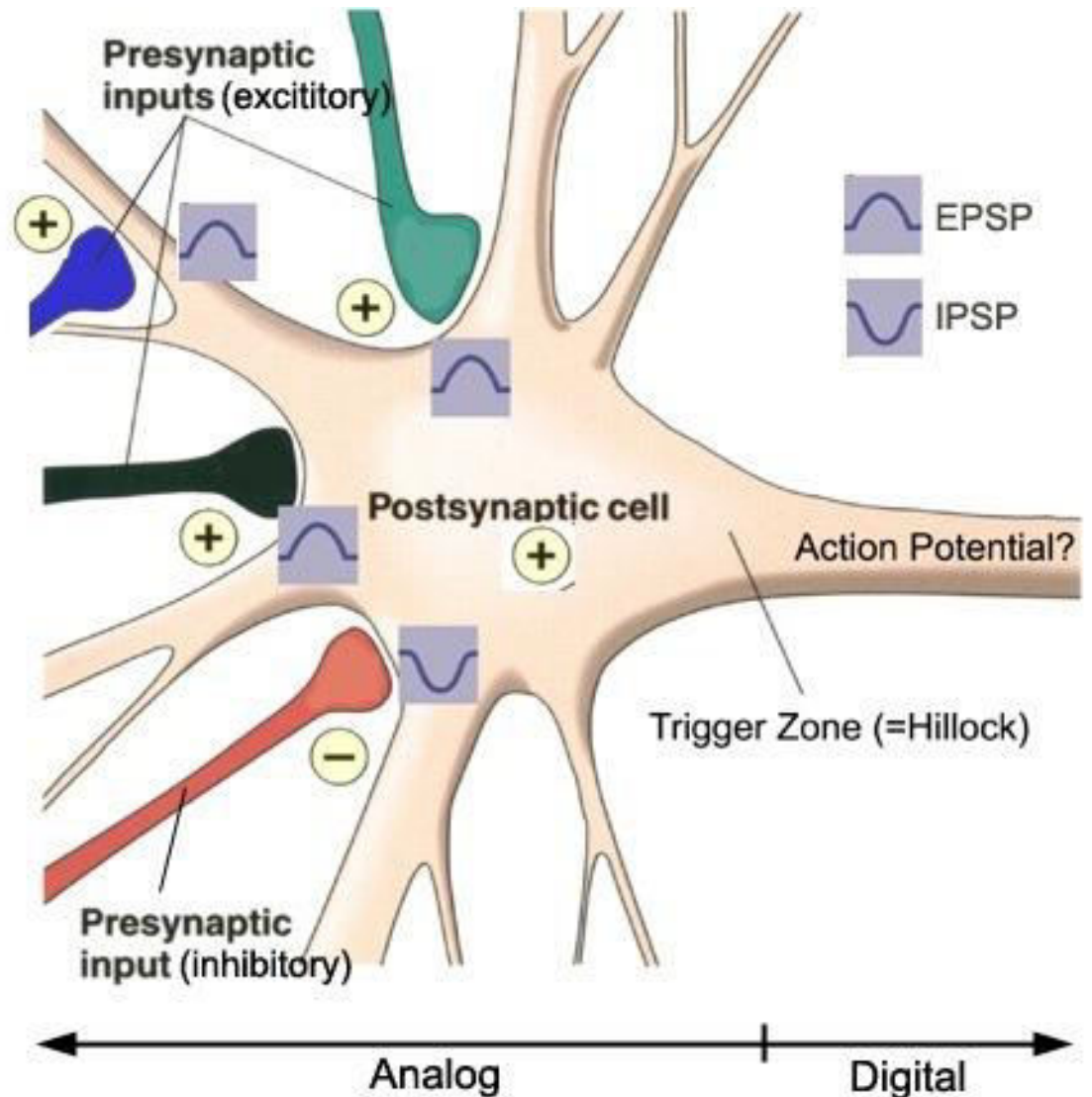

Receptivní segment

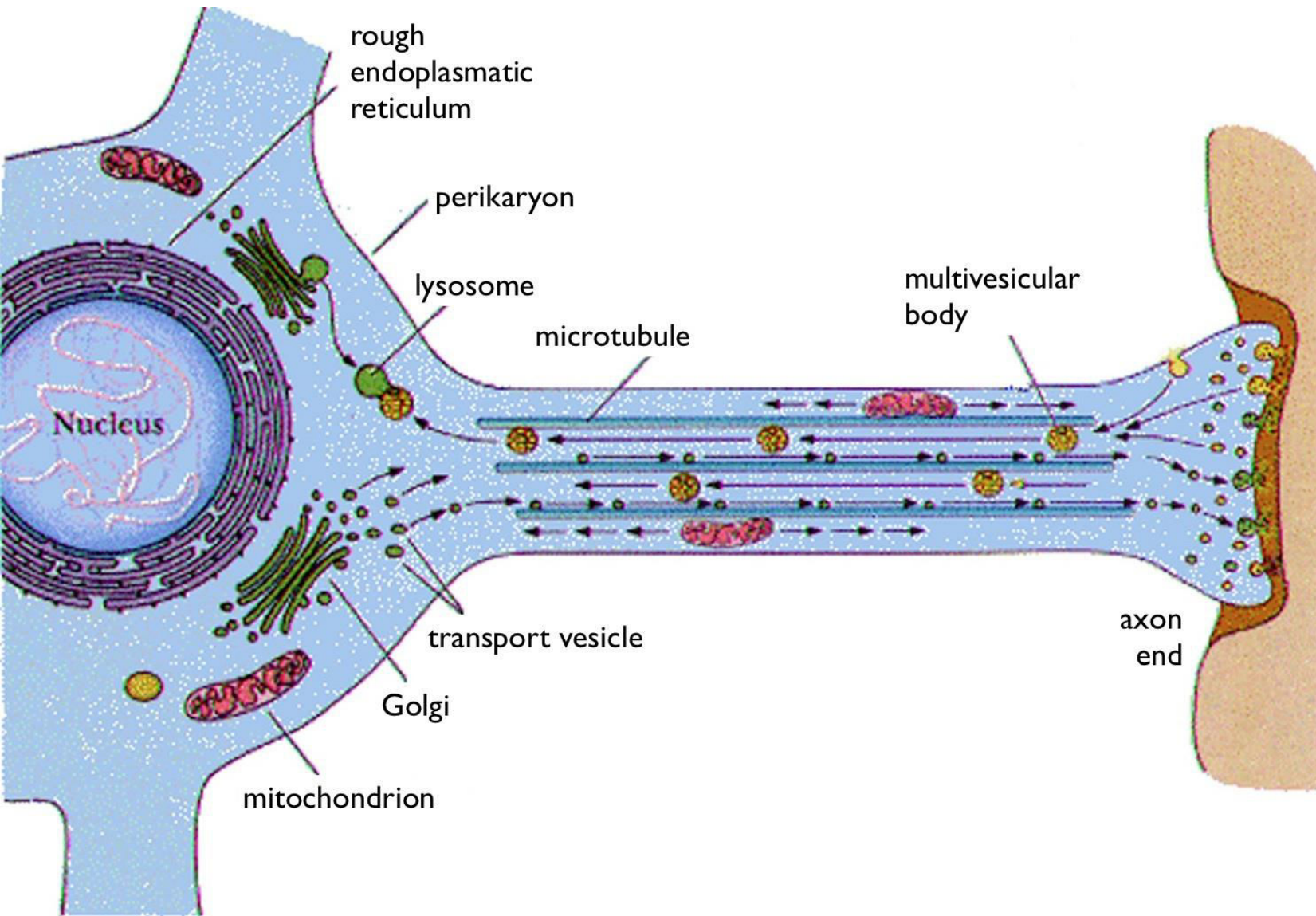

Iniciální segment

- Kombinace signálů

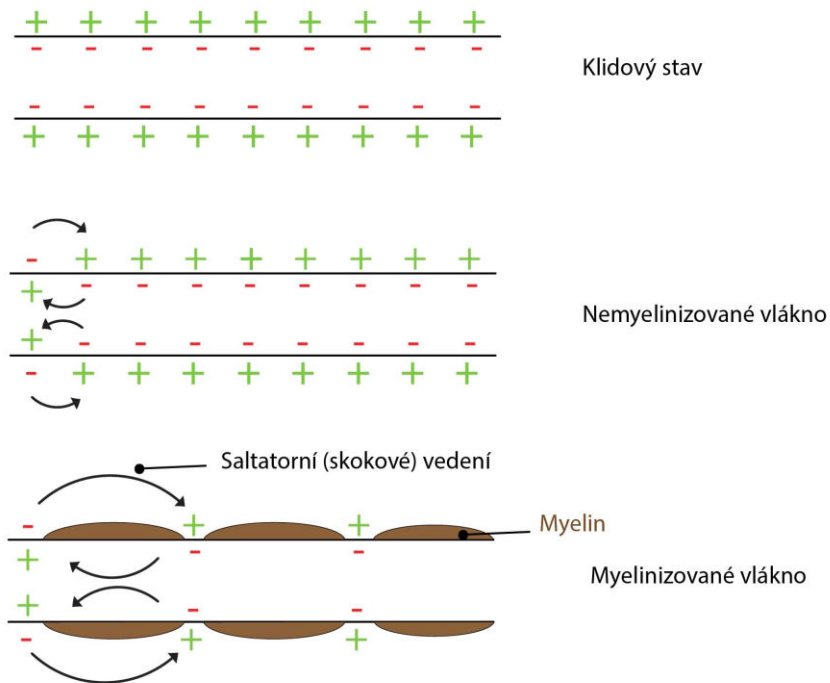
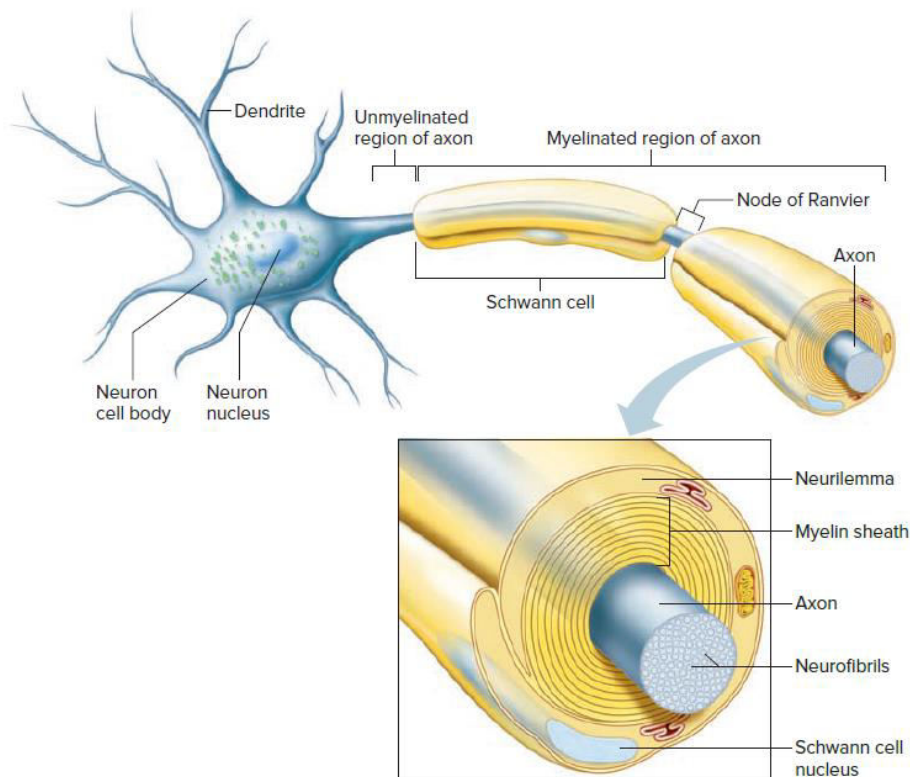

Vodivý segment - axon

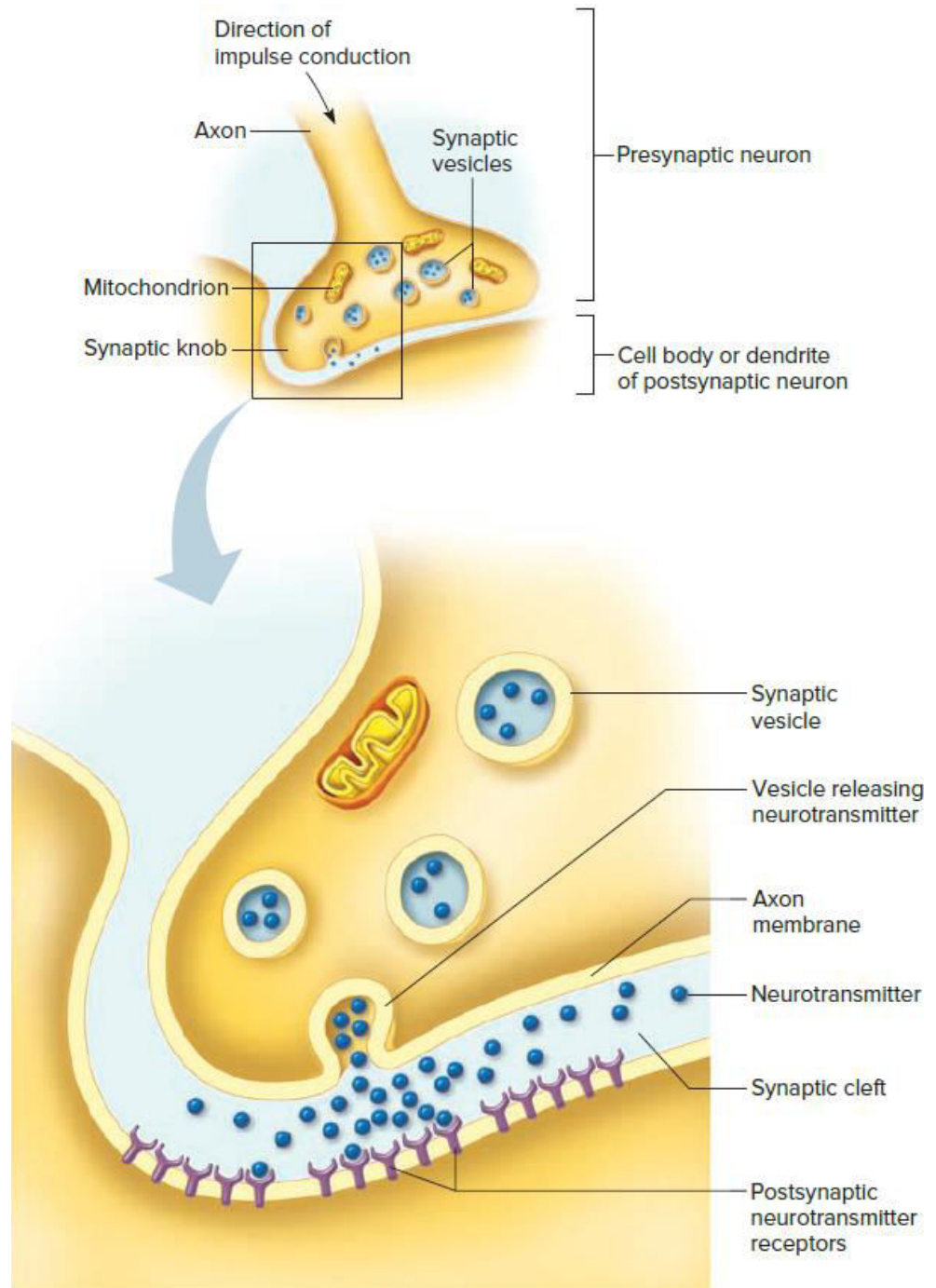
Myelinová pochva

- CNS – oligodendrocyty
- Periferní nervy – Schwannovy buňky, Ranvierovy zářezy – saltatorní šíření

Synapse

- Synaptická štěrbina
- Depolarizace – Na^+ , K^+
- Uvolnění Ca^{2+}
- Uvolnění neurotransmiterů
- navázání na receptory
- Degradace enzymy

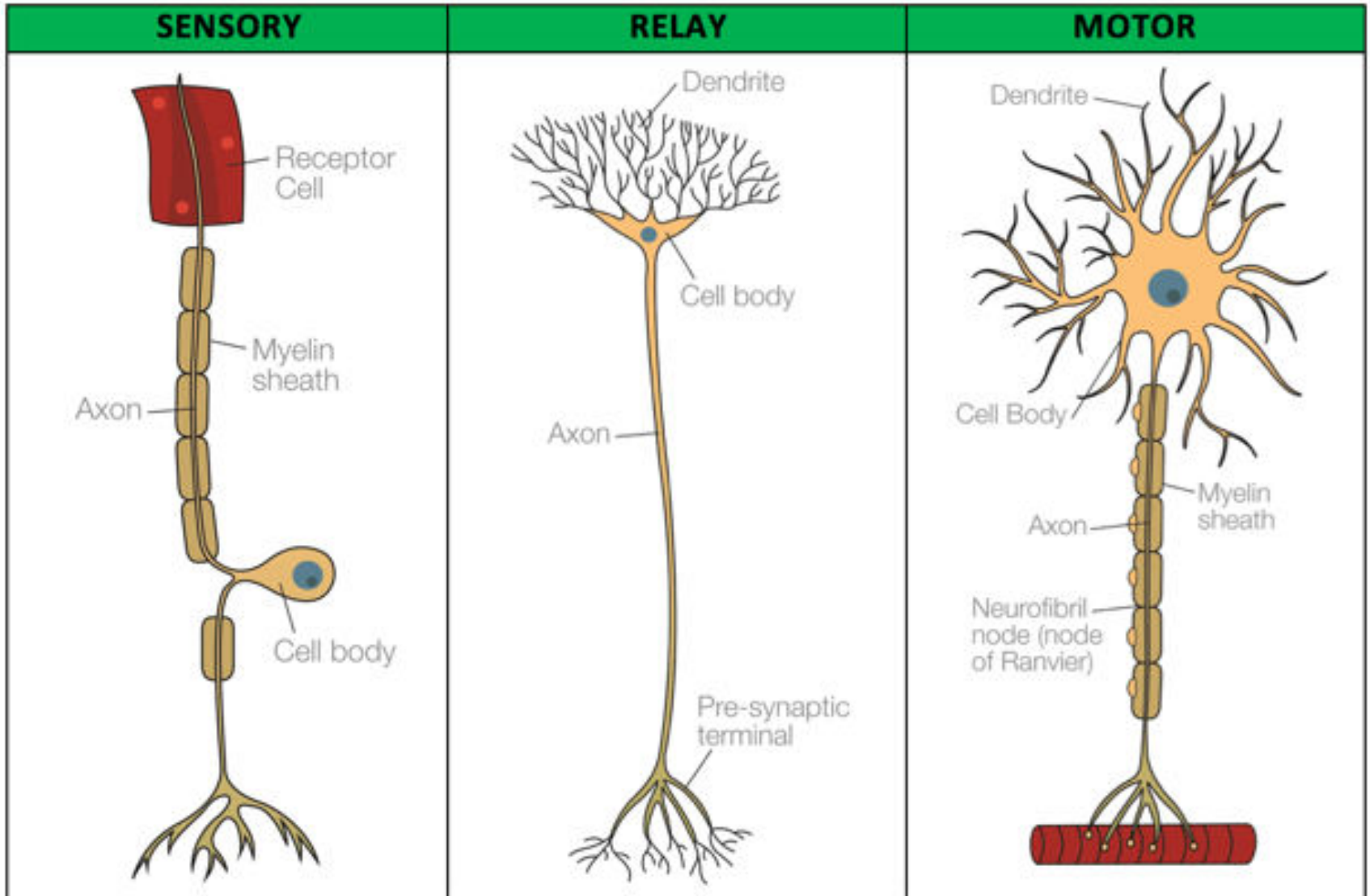

Typy neuronů

unipolární

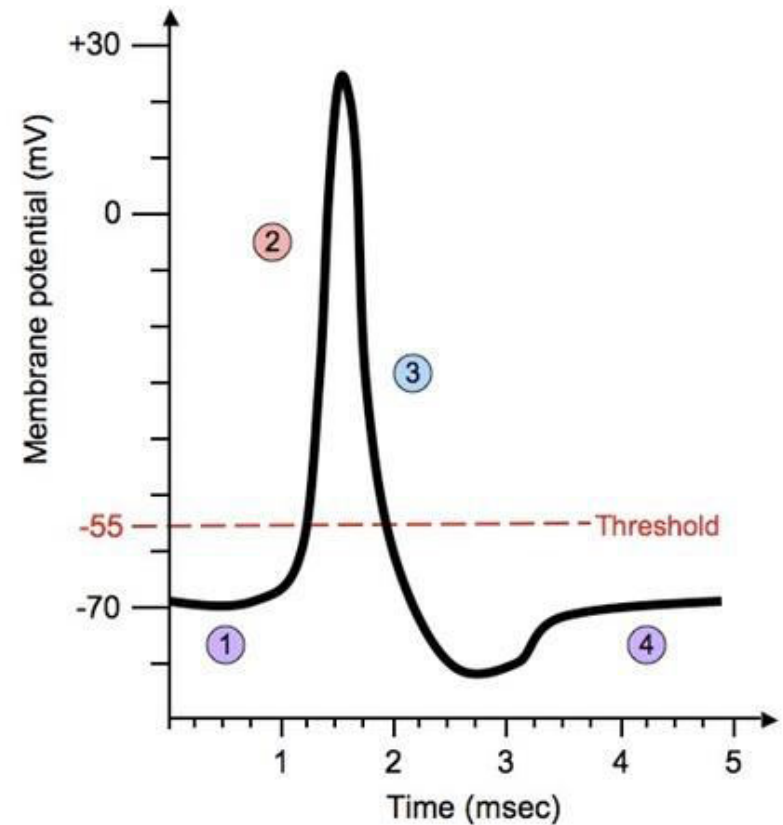
bipolární

multipolární

Vznik a vedení vzruchu

- Akční potenciál
- Depolarizace, repolarizace
- Myelin – saltatorní šíření

Typy mediátorů

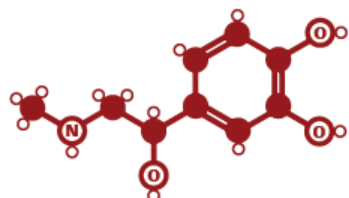
- **ionotropní** – otevření kanálu
  - acetylcholin-nikotinové, některé glutamátové (Na^+ , Ca^{2+})
  - GABA_A, glycin (Cl^-)
- **metabotropní** – G protein, druhý posel
  - acetylcholin-muskarinové
  - katecholaminergní
  - někt. glutamátové
  - GABA_B

THE STRUCTURES OF NEUROTRANSMITTERS

STRUCTURE KEY: ● Carbon atom ○ Hydrogen atom ⊙ Oxygen atom ⊙ Nitrogen atom ⊙ Rest of molecule

ADRENALINE

Fight or flight neurotransmitter

Produced in stressful or exciting situations. Increases heart rate & blood flow, leading to a physical boost & heightened awareness.

NORADRENALINE

Concentration neurotransmitter

Affects attention & responding actions in the brain, & involved in fight or flight response. Contracts blood vessels, increasing blood flow.

DOPAMINE

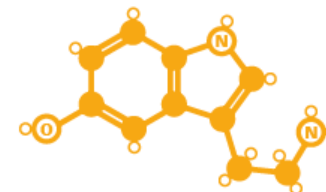
Pleasure neurotransmitter

Feelings of pleasure, and also addiction, movement, and motivation. People repeat behaviours that lead to dopamine release.

SEROTONIN

Mood neurotransmitter

Contributes to well-being & happiness; helps sleep cycle & digestive system regulation. Affected by exercise & light exposure.

GABA

Calming neurotransmitter

Calms firing nerves in CNS. High levels improve focus; low levels cause anxiety. Also contributes to motor control & vision.

ACETYLCHOLINE

Learning neurotransmitter

Involved in thought, learning, & memory. Activates muscle action in the body. Also associated with attention and awakening.

GLUTAMATE

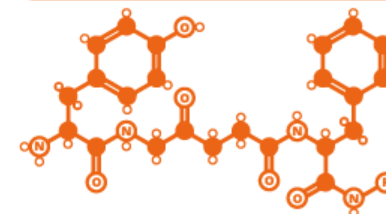
Memory neurotransmitter

Most common brain neurotransmitter. Involved in learning & memory, regulates development & creation of nerve contacts.

ENDORPHINS

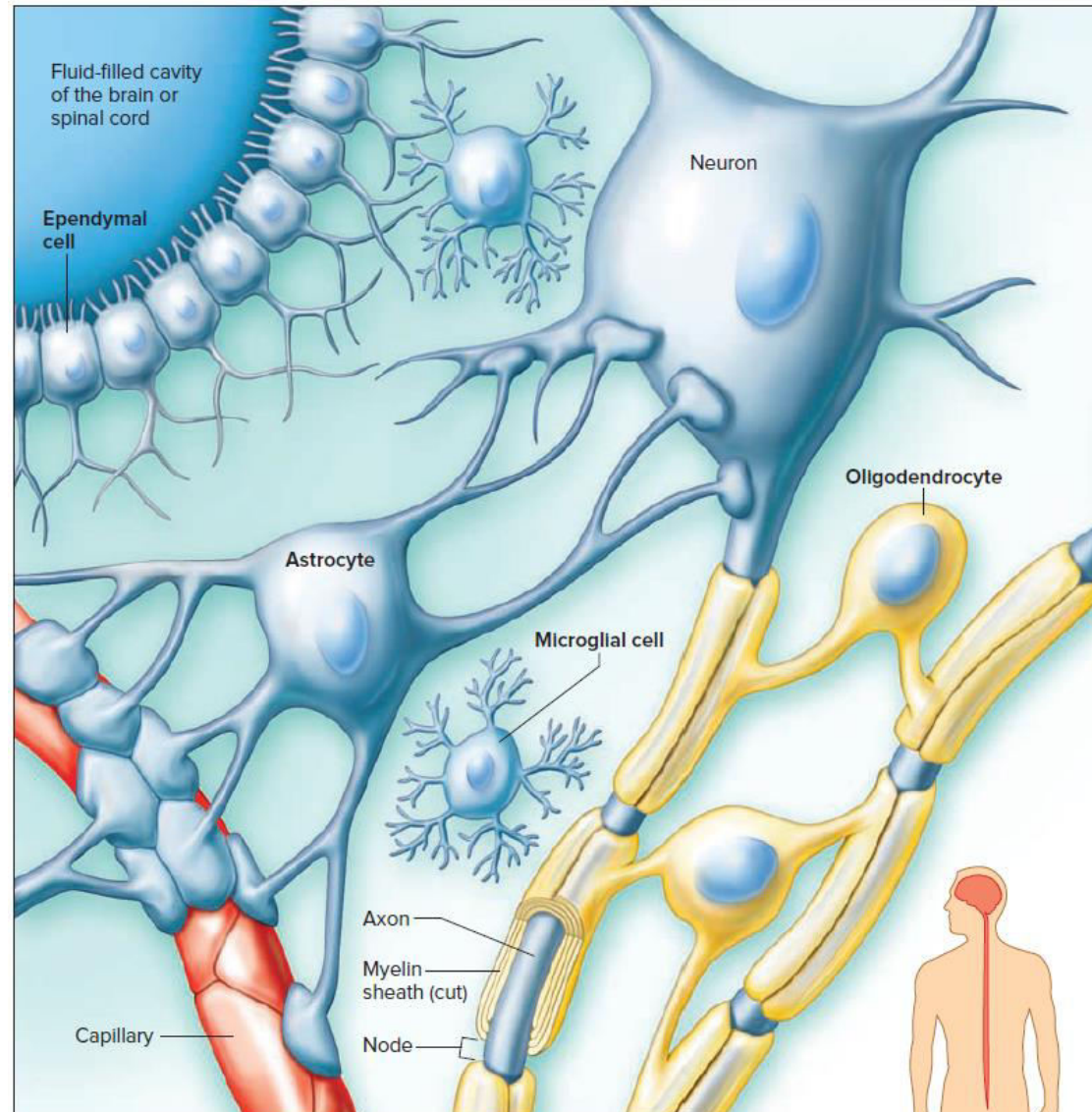
Euphoria neurotransmitters

Released during exercise, excitement, & sex, producing well-being & euphoria, reducing pain. Biologically active section shown.

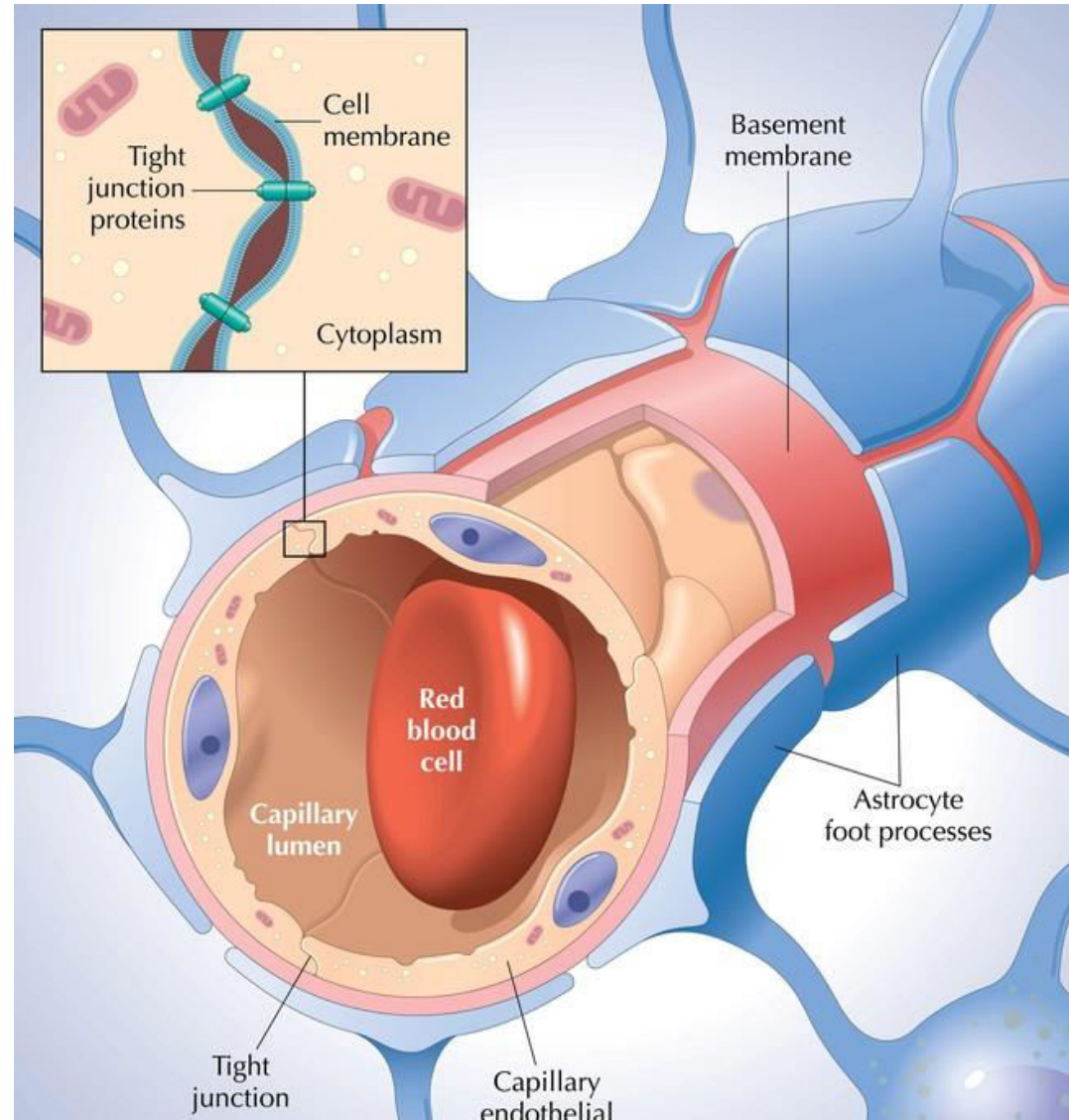
Neuroglie – podpůrné buňky

- **Astrocyty** – výběžky obalují cévy a neurony, výživa
- **Oligodendrocyty** – myelinizace vláken CNS
- **Mikroglie** – fagocyty, makrofágy, obrana
- **Ependymové buňky** – výstelka centrálního míšního kanálu

Hematoencefalická bariéra

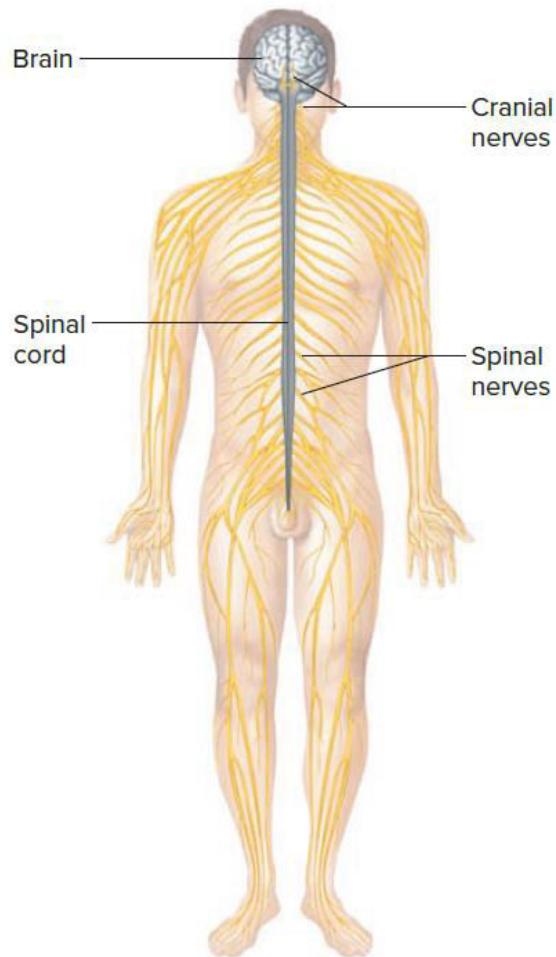
- hlavní úloha – tight junction
- Pericyty – tvorba HEB
- Astrocyty – výživa a podpora endotelu

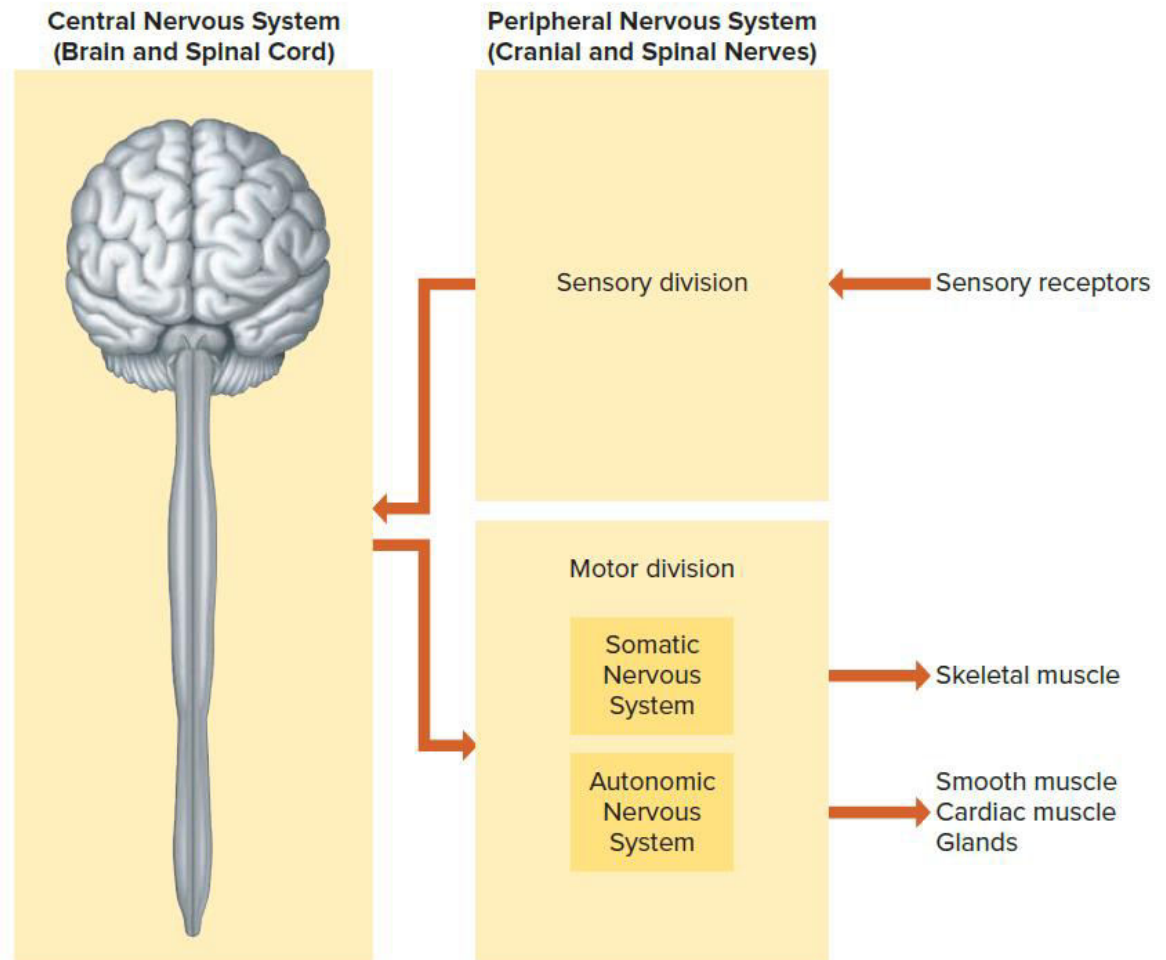
Rozdělení NS

- Periferní (obvodová) NS
  - cerebrospinální nervy
    - Mozkové - 12 párů, římské číslice
    - Míšní – motorické, senzorické
  - pleteně (plexy)
  - autonomní (vegetativní) nervy – sympatikus, parasympatikus
  - senzorické x motorické
  - somatické x viscerální
- Centrální NS
  - Mícha
  - Mozek

Centrální x periferní NS

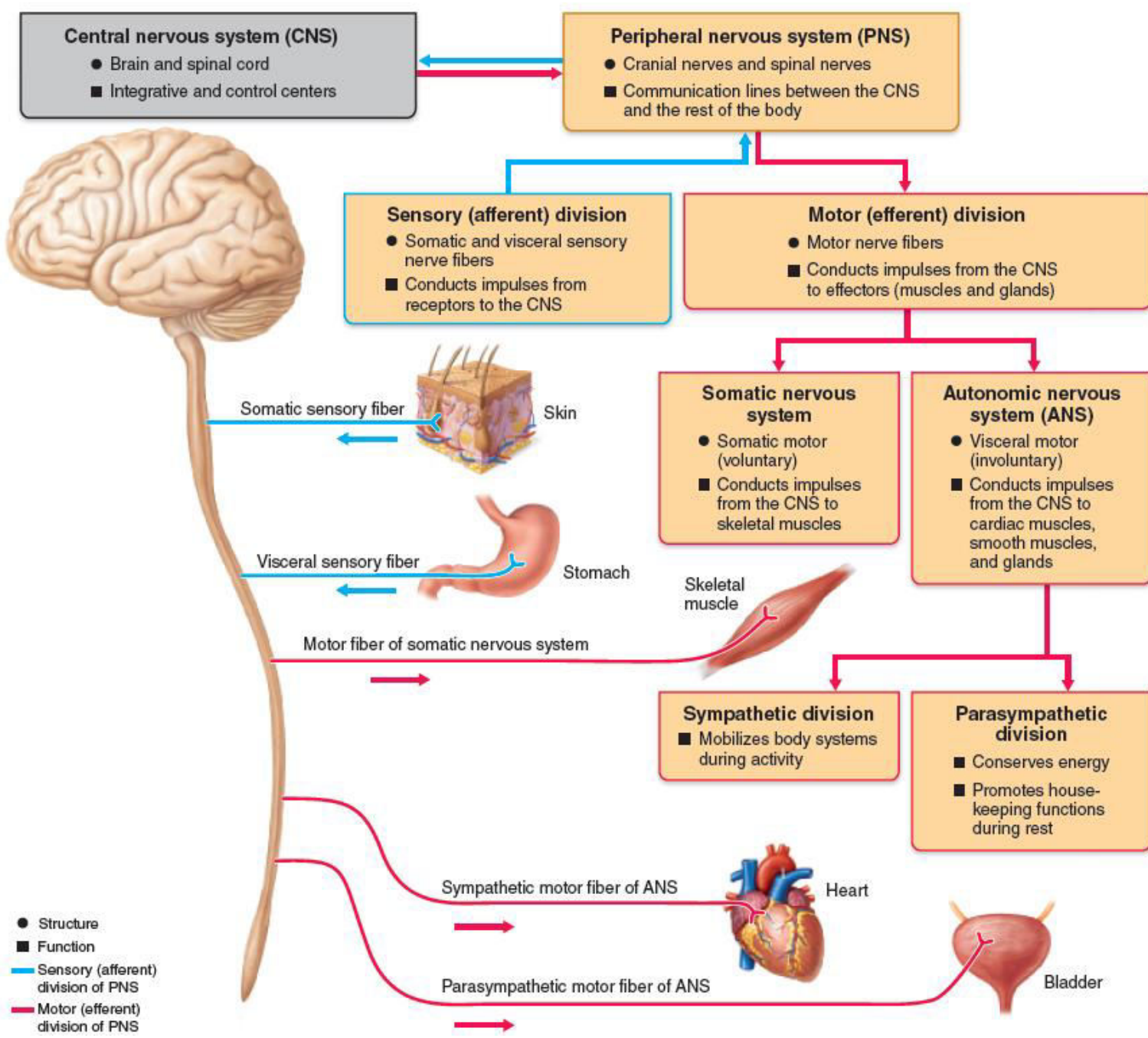

(a)

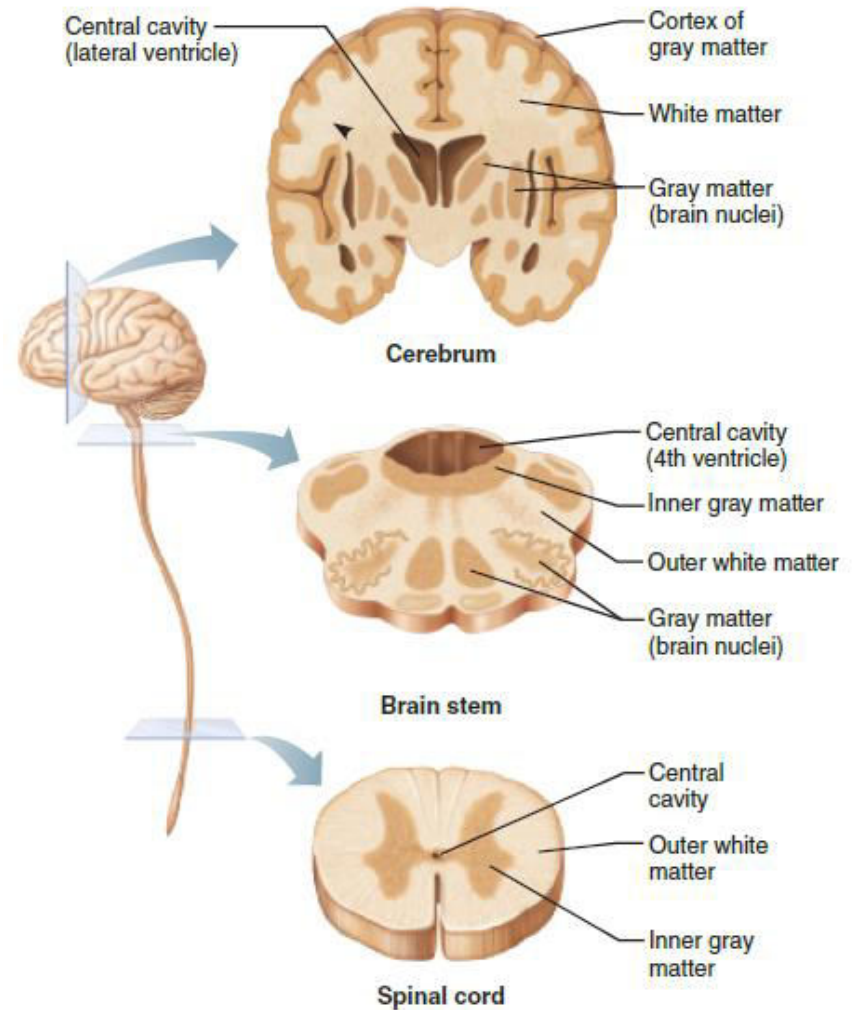
(b)

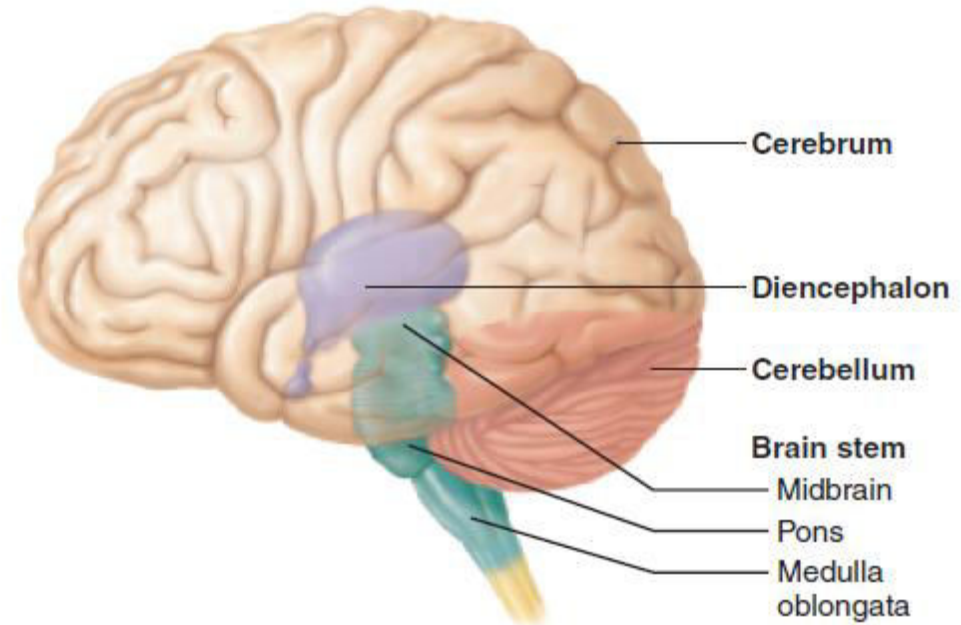
Stavba CNS

- šedá hmota
  - těla neuronů, dendrity
  - šedá kůra mozková, bazální ganglia, vnitřek míchy
- bílá hmota
  - převážně vlákna
  - vnitřek mozku

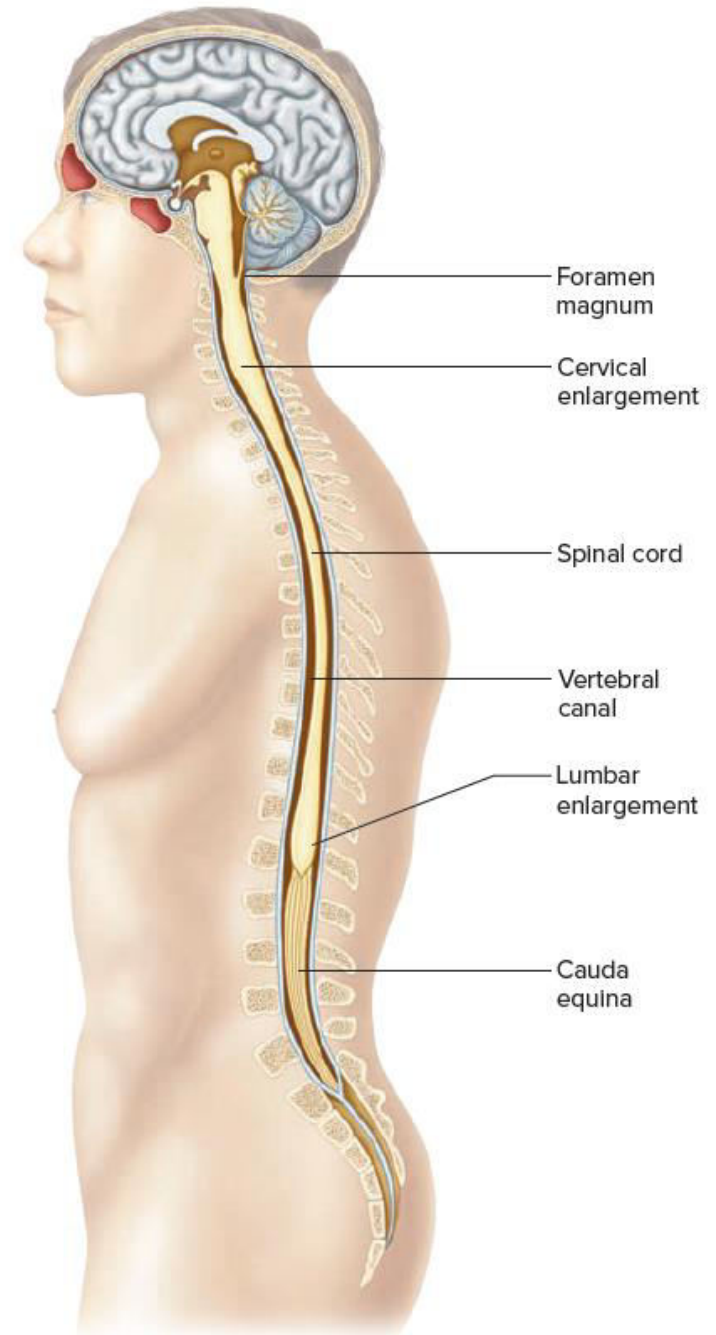
Mozek

- **Mozkový kmen**
  - prodloužená mícha (medulla oblongata)
  - Varolův most (Pons Varoli)
  - střední mozek (Mesencephalon)
- **Mozeček (Cerebellum)**
- **Mezimozek (Diencephalon)**
  - Thalamus
  - Hypothalamus
- **Koncový mozek (Cerebrum)**
  - Mozková kůra (neopallium)
  - Bazální ganglia
  - Limbický systém

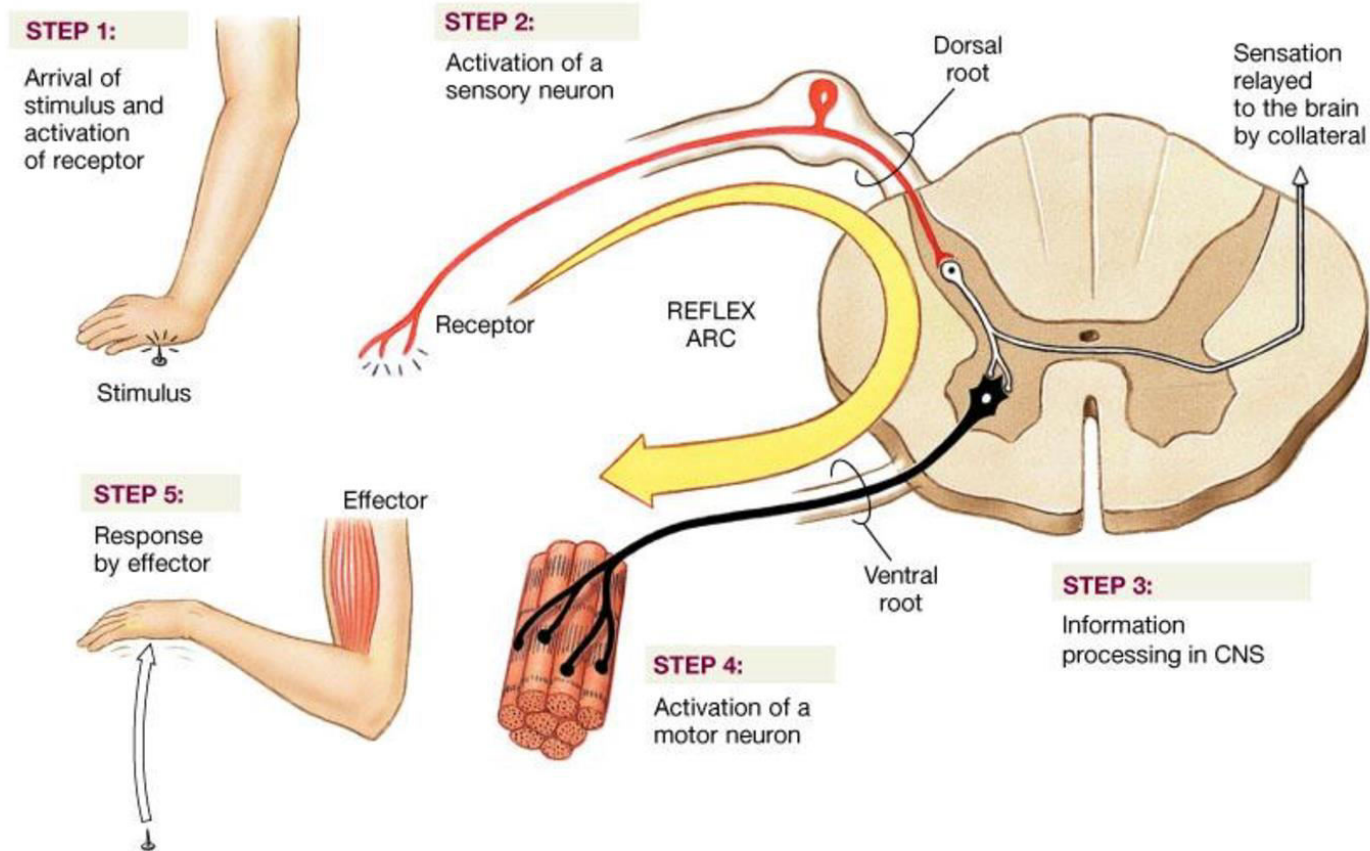
Mícha

- Přenos signálů z a do mozku
- spinální reflexy

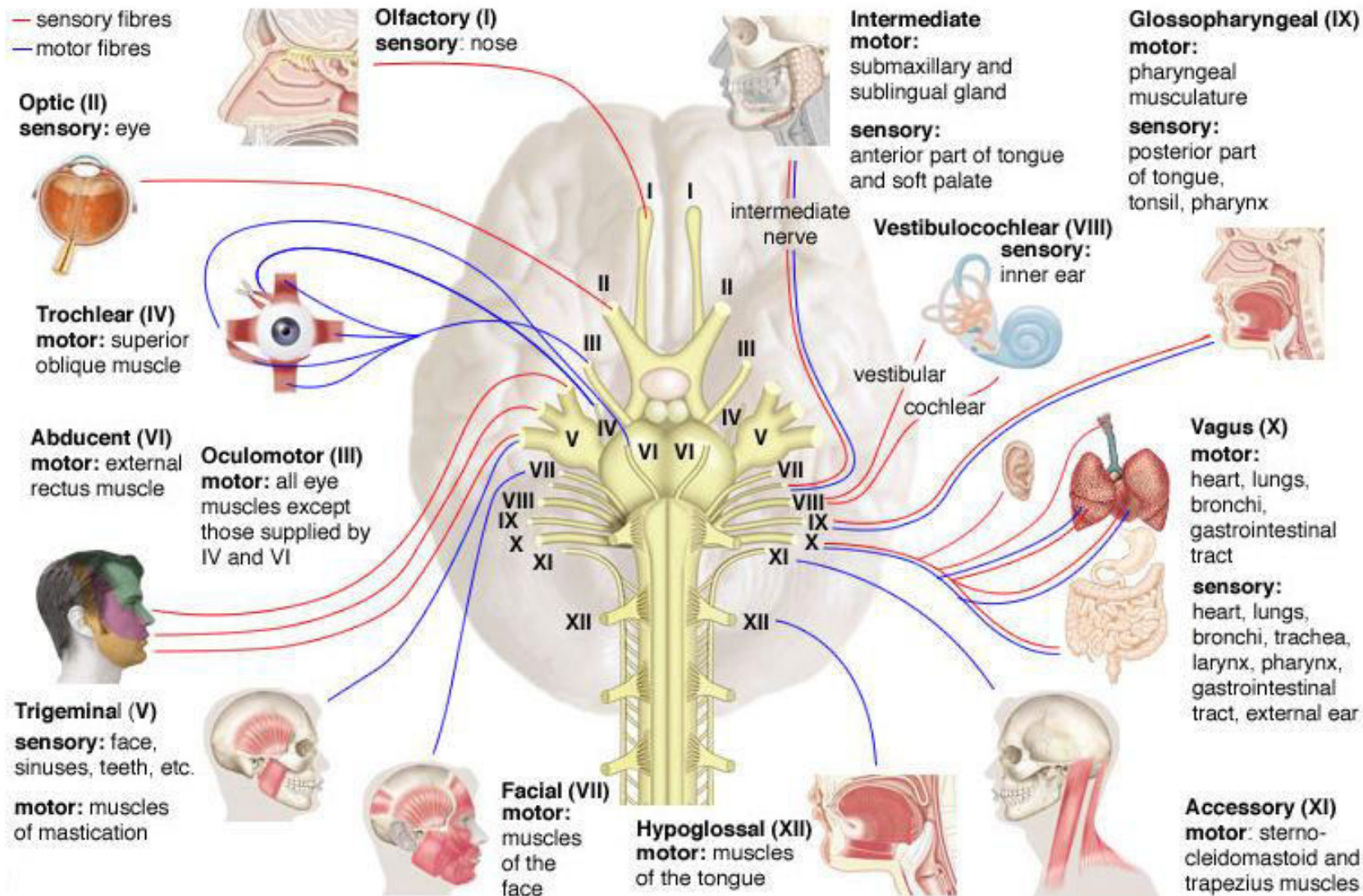

Reflexní oblouk, míšní reflexy

- integrace senzorického a motorického systému
- Vychází z míchy, mozek nehraje úlohu
- Aferentní x eferentní neurony

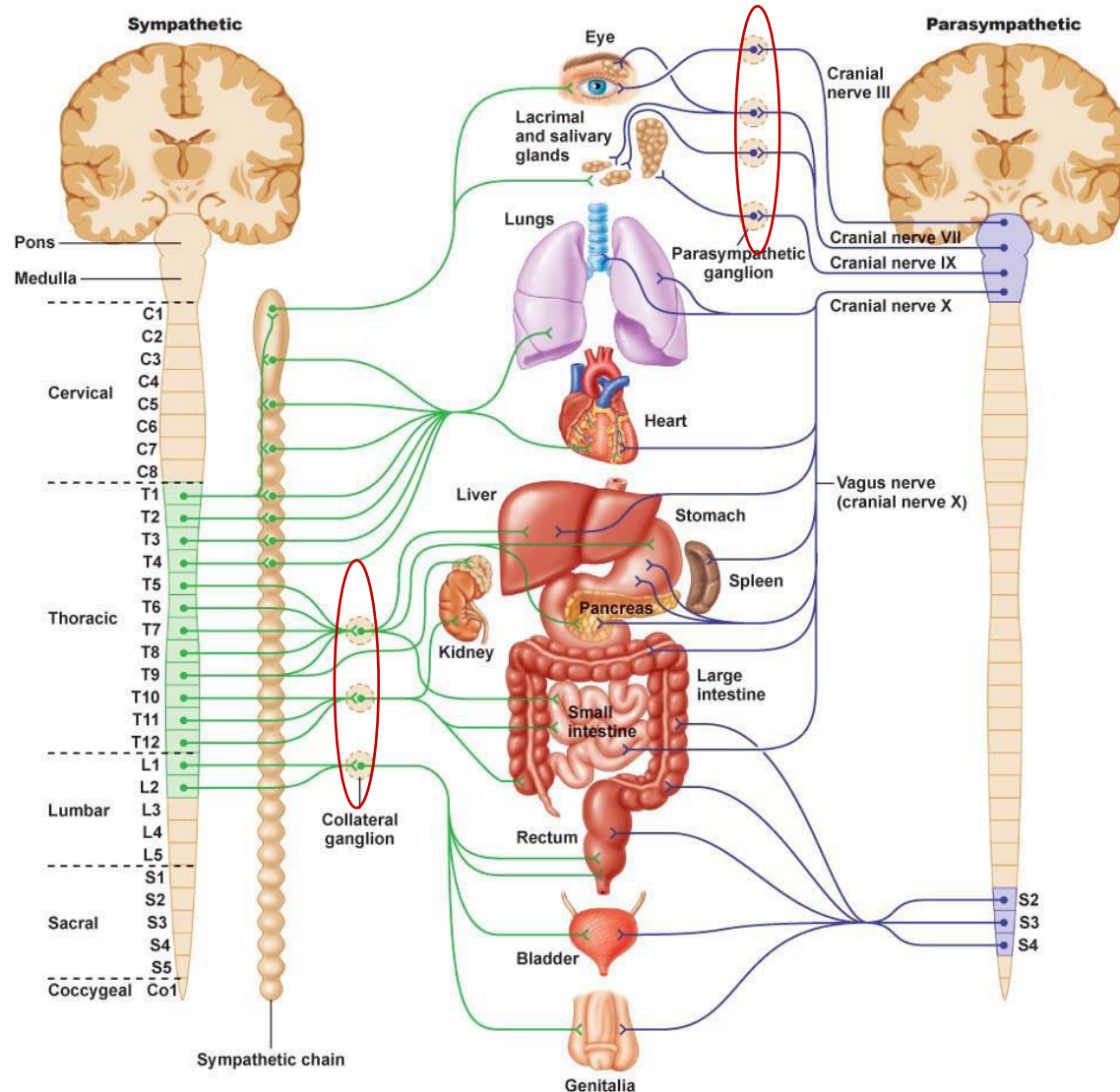

Hlavové nervy

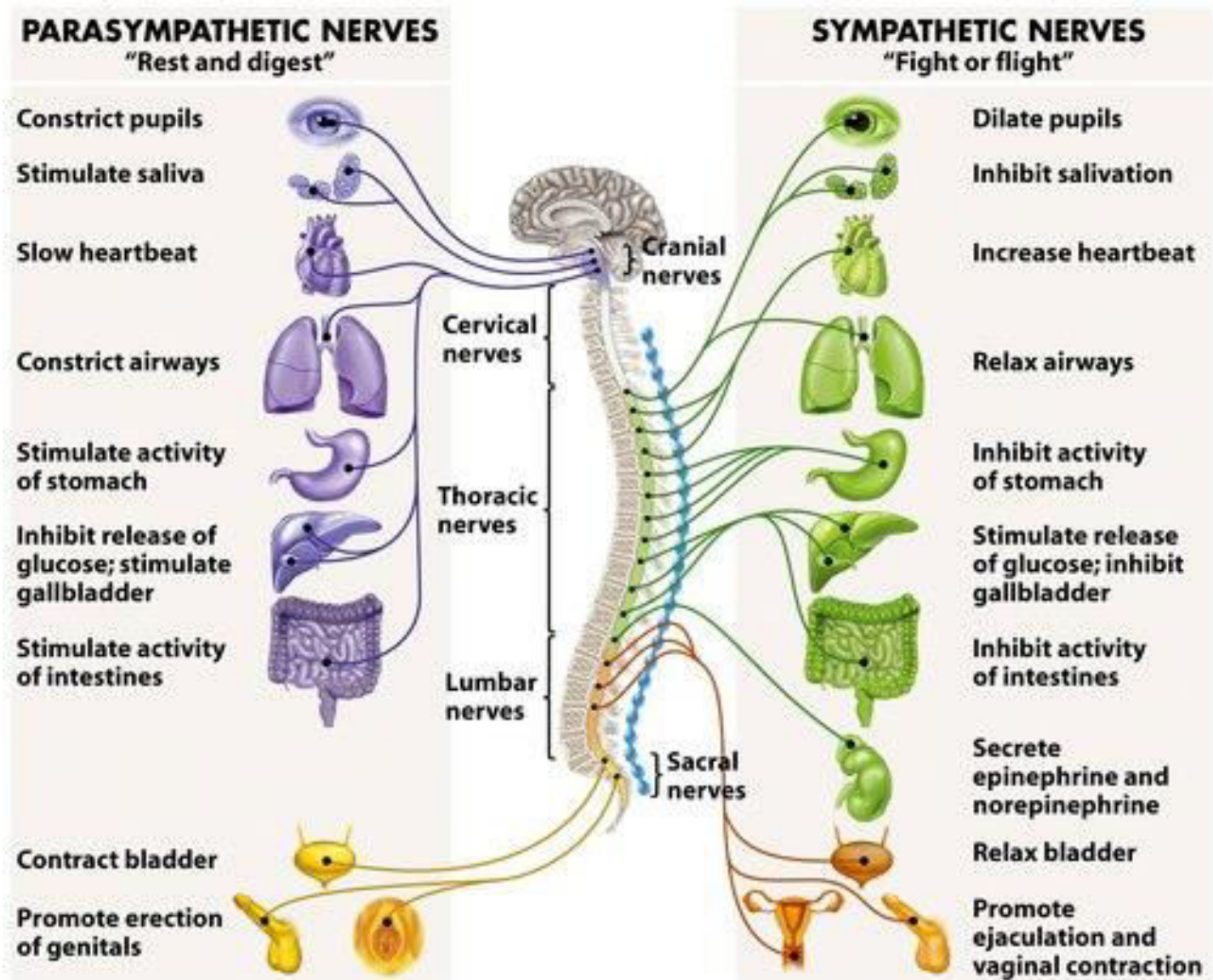

Vegetativní nervstvo

- Autonomní
- Senzorické
  - aferentní
  - osmoreceptory
  - vnitřní prostředí
- Motorické
  - eferentní
  - Sympaticus
  - Parasympaticus

Sympaticus x Parasymp. - Antagonismus v aktivitě

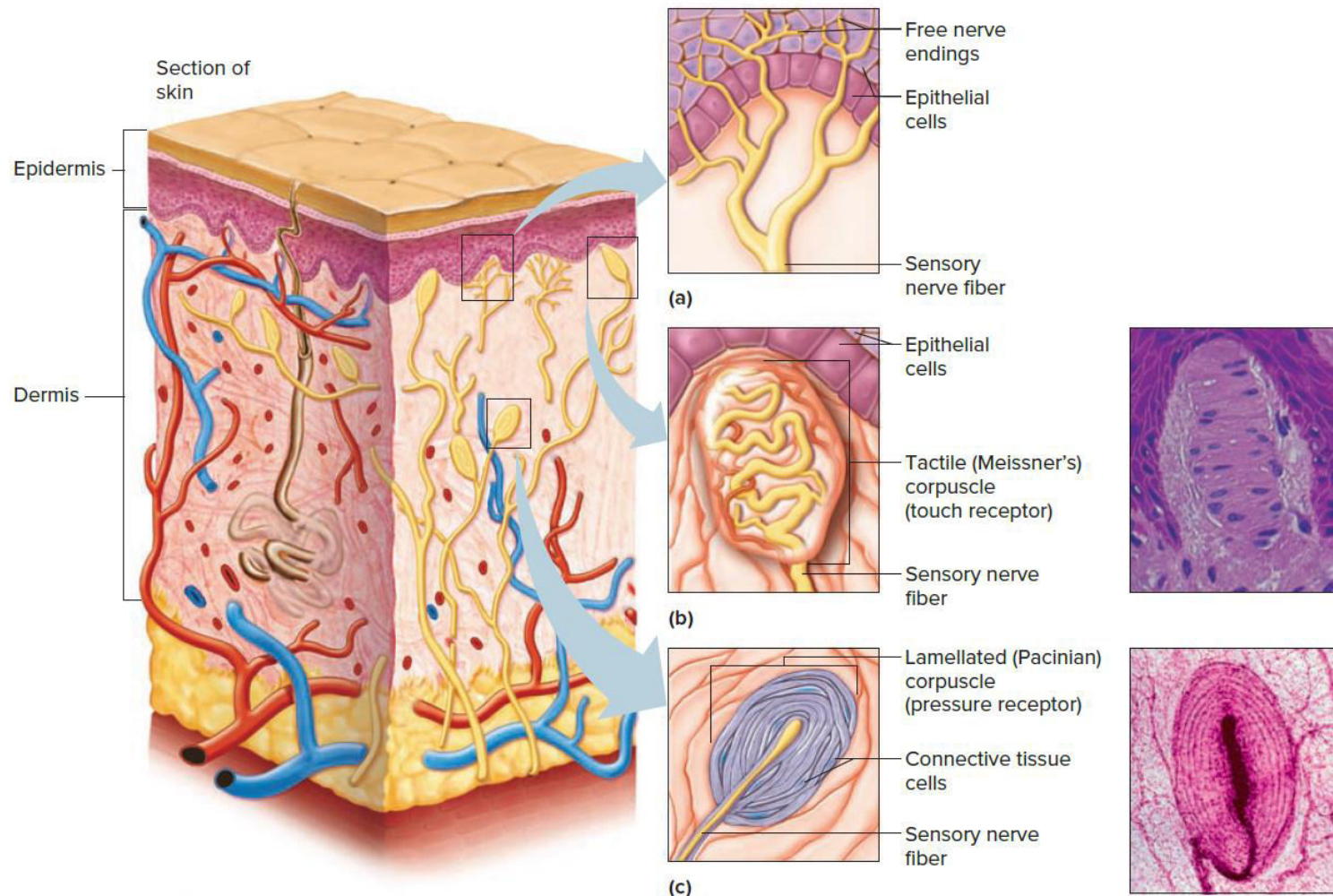

Smysly

- Chemoreceptory
- Fotoreceptory
- Mechanoreceptory
- Termoreceptory
- Receptory bolesti

- Speciální smysly – zrak, chuť, čich, rovnováha, sluch
  - speciální orgány

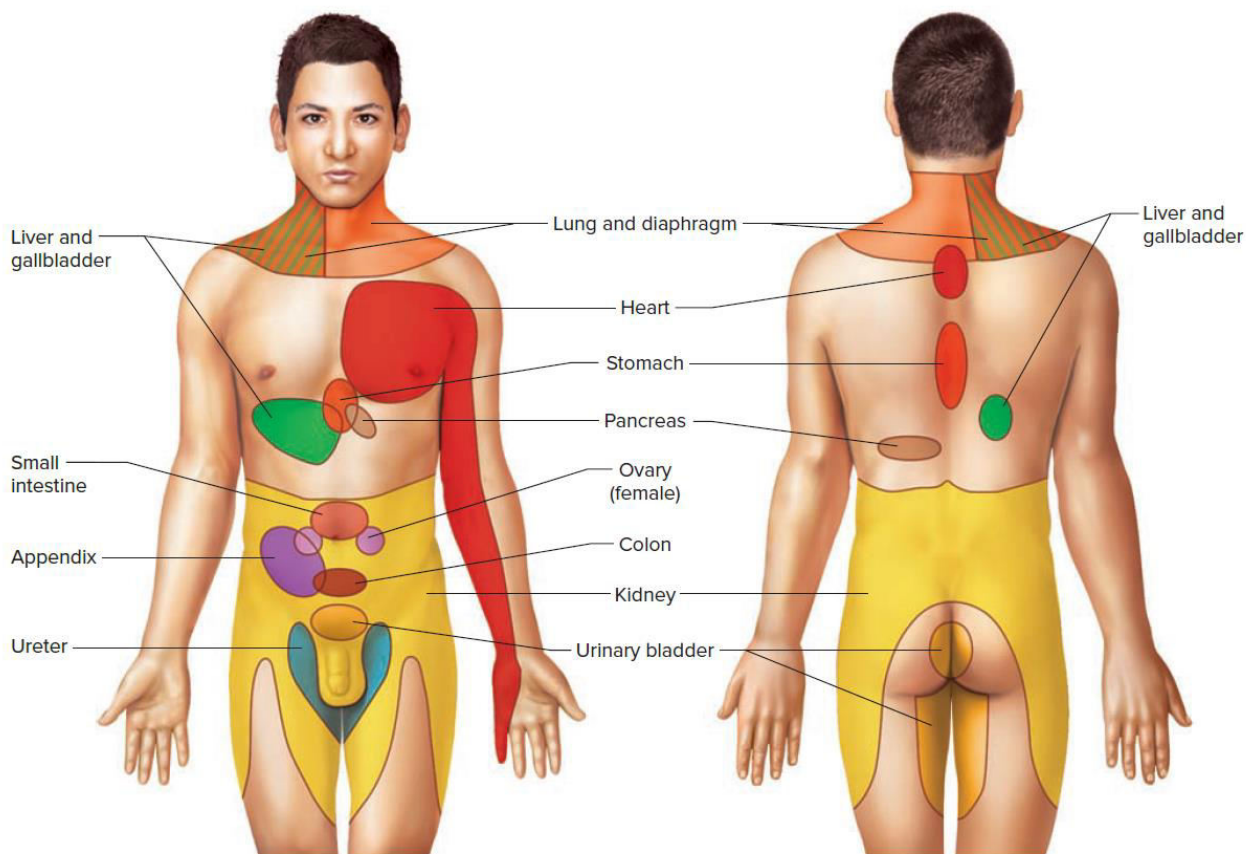
Mechanoreceptors v kůži

Figure 10.1 Touch and pressure receptors include **(a)** free ends of sensory nerve fibers, **(b)** tactile corpuscles (with 225x micrograph), and **(c)** lamellated corpuscles (with 50x micrograph). **AP|R** photos: (b): © Ed Reschke; (c): © Ed Reschke/Getty Images

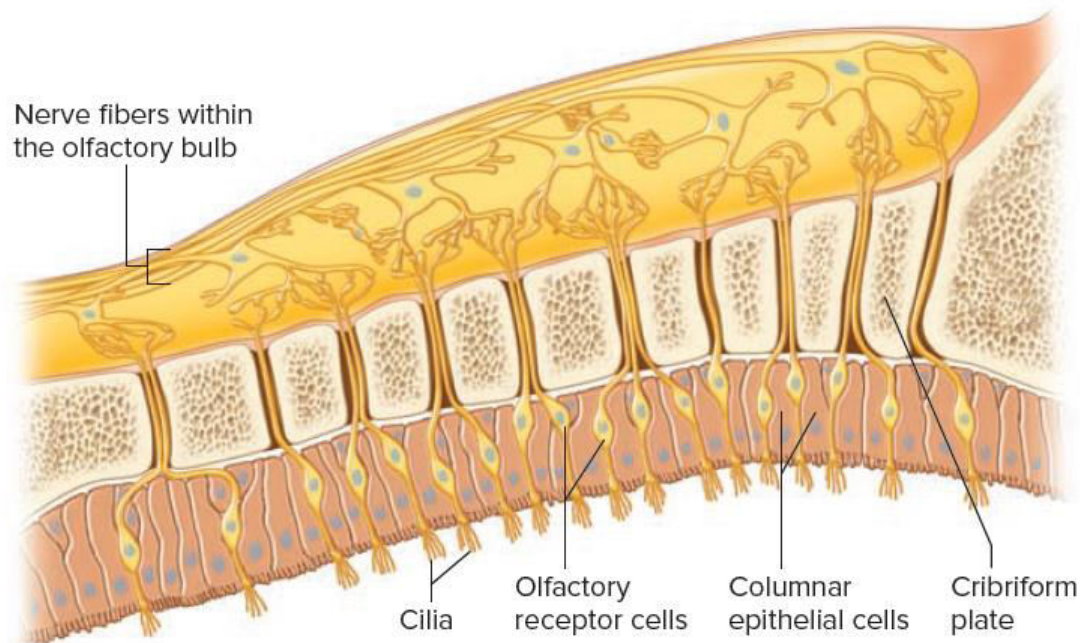
Bolest

- volná nervová zakončení
- viscerální bolest se projikuje na povrchu – společné nervové dráhy – srdce x levá ruka

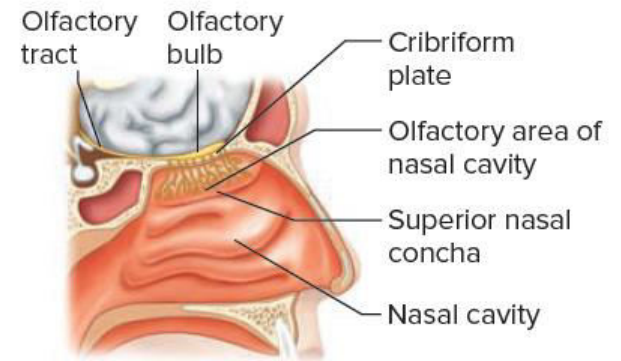

Čich

- „Olfaktorický smysl“
- chemoreceptory, rychlá senzorická adaptace
- Olfaktorický hlavový nerv I
- spánkový lalok

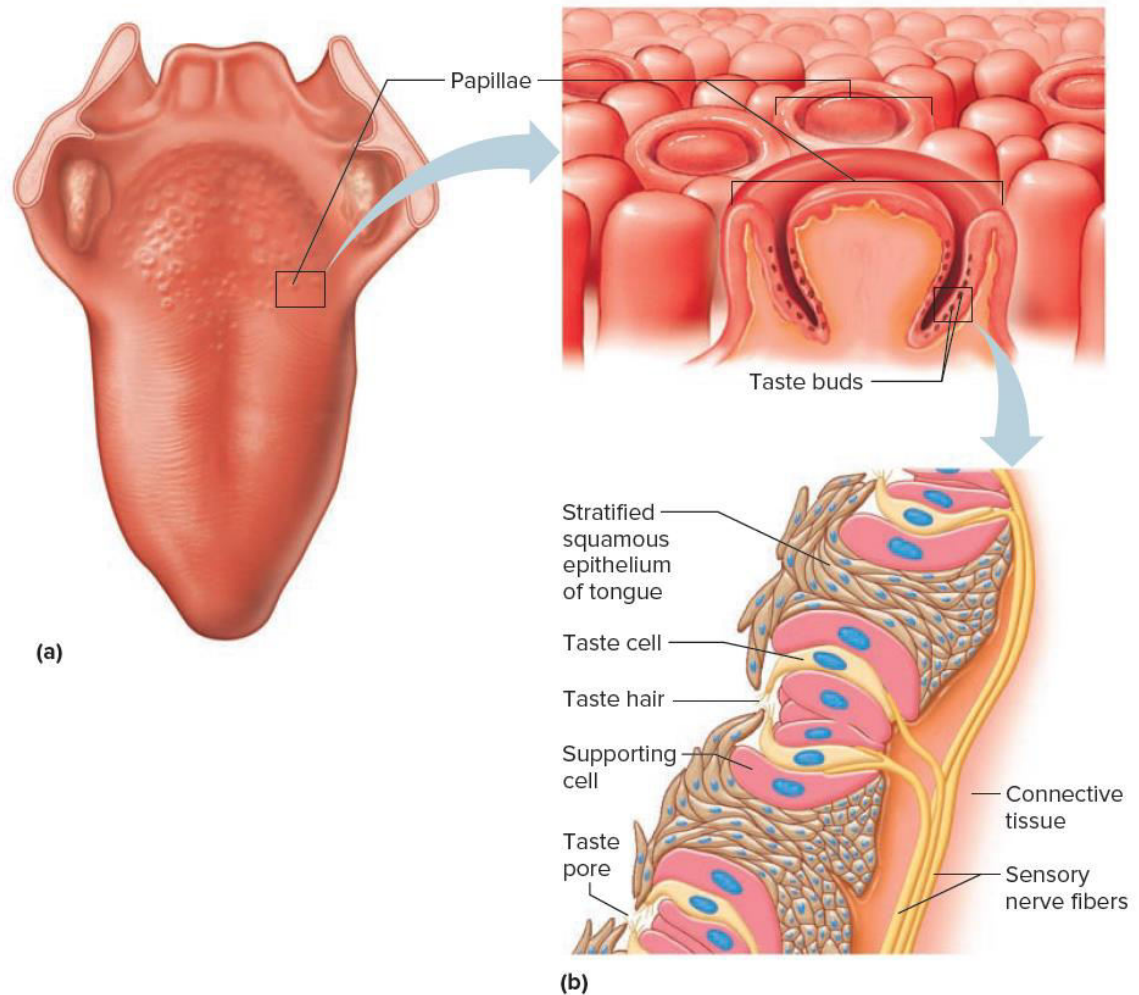
(a)

(b)

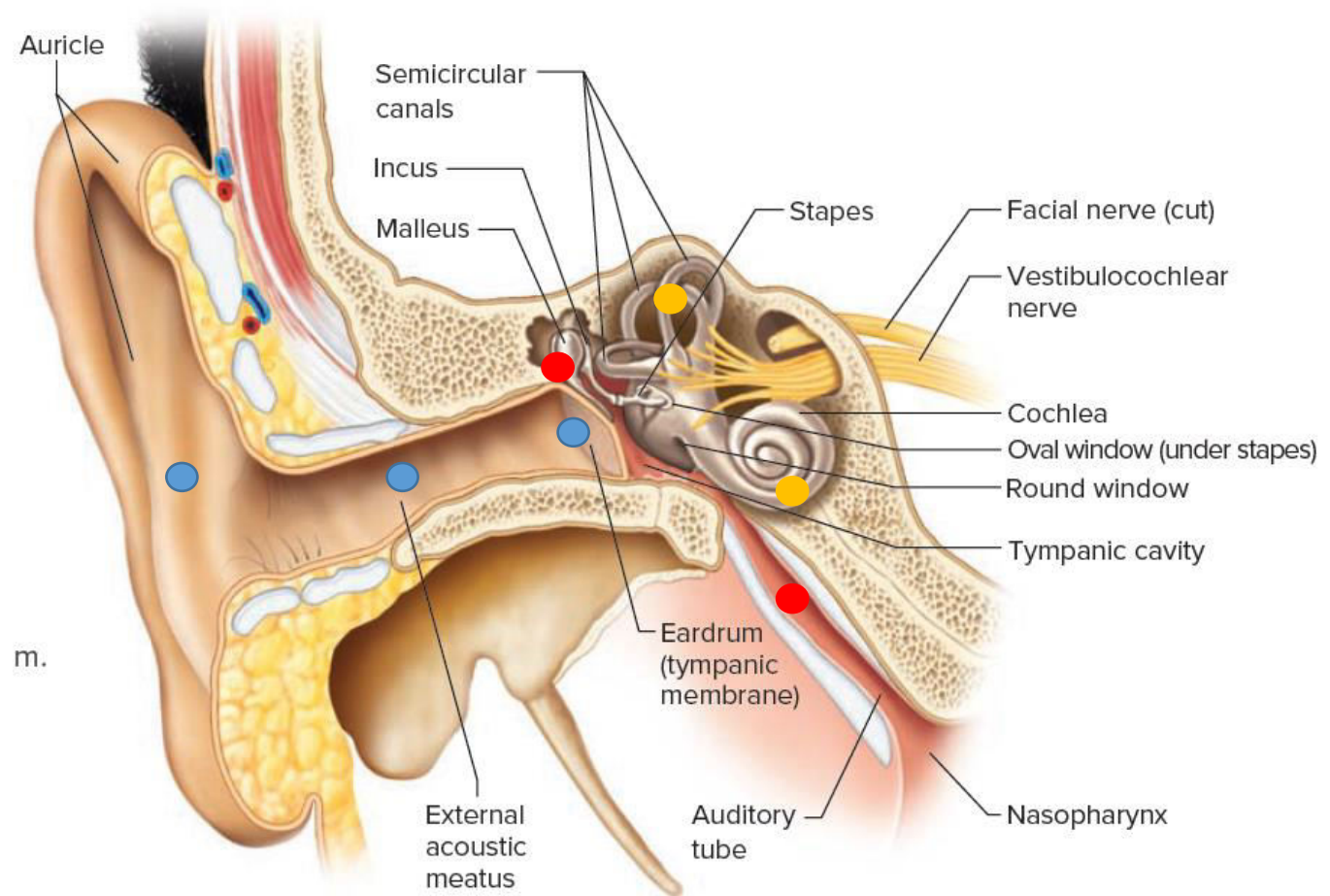
Chuť

- chemoreceptory
- chuťové pohárky – v papilách – 50-150 buněk
- rozpustnost v kapalině
- 5 chutí
- Hlavové nervy VII lícní, IX jazykohltanový, bloudivý

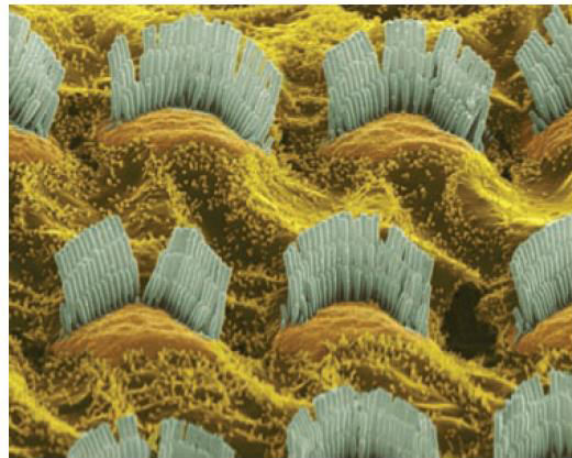
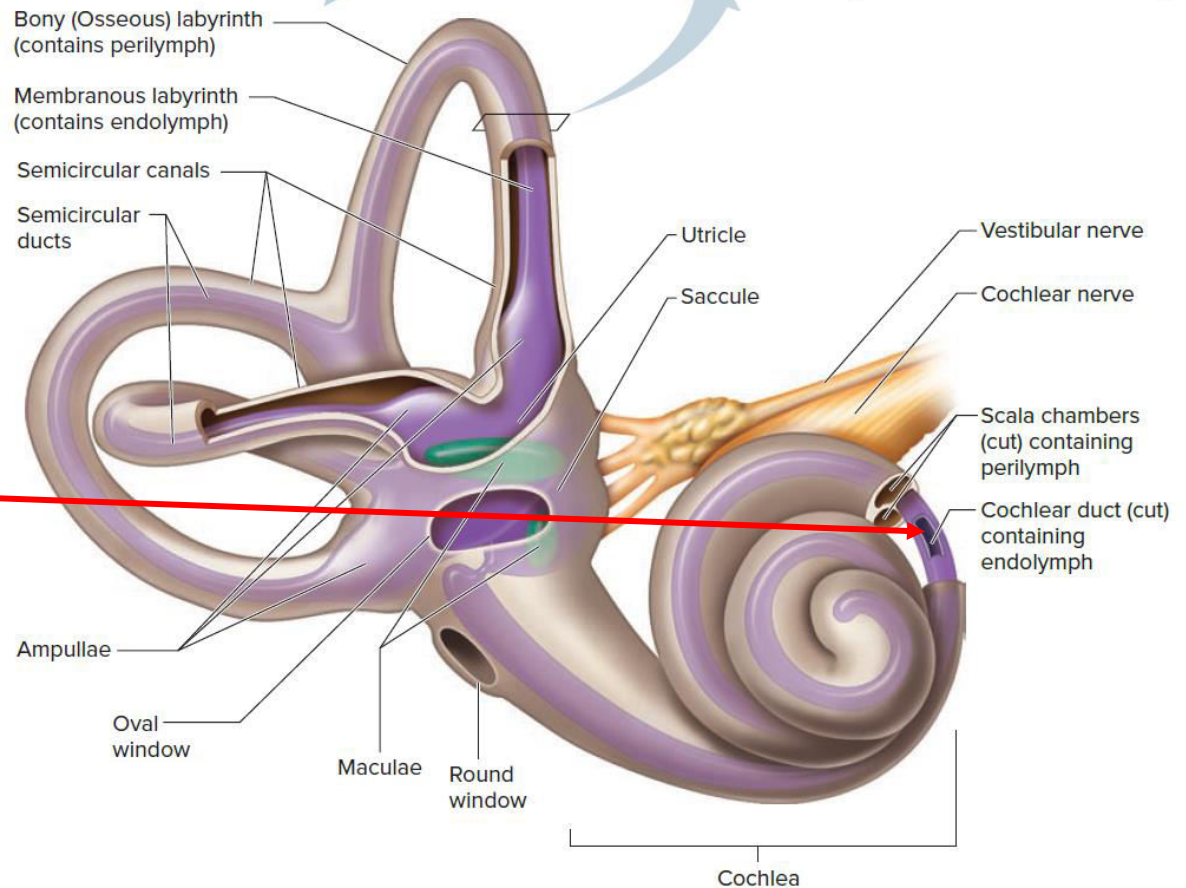
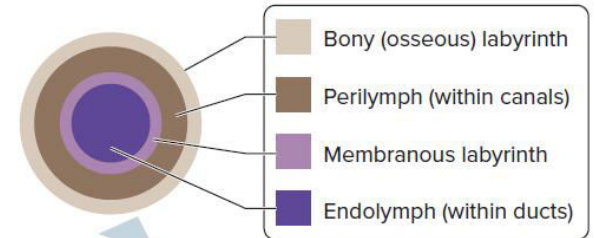
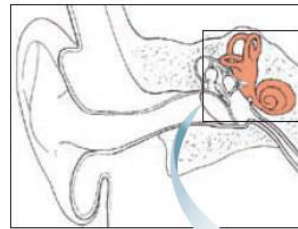
Sluch a rovnováha

- Vnější, střední a vnitřní ucho

Vnitřní ucho

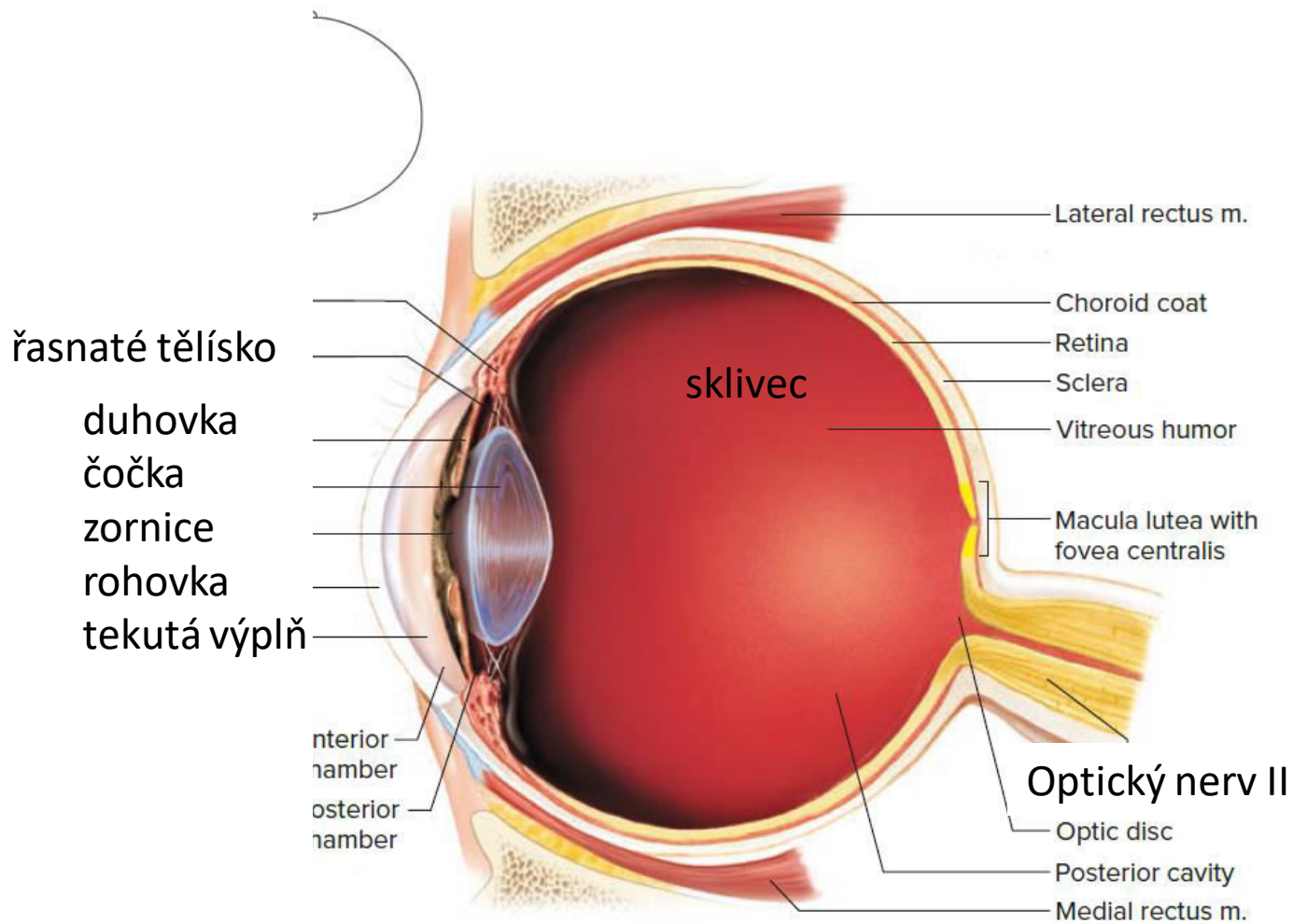
- kostěný labyrint
- membránový labyrint
- Vestibulokochleární nerv VIII

Cortiho orgán

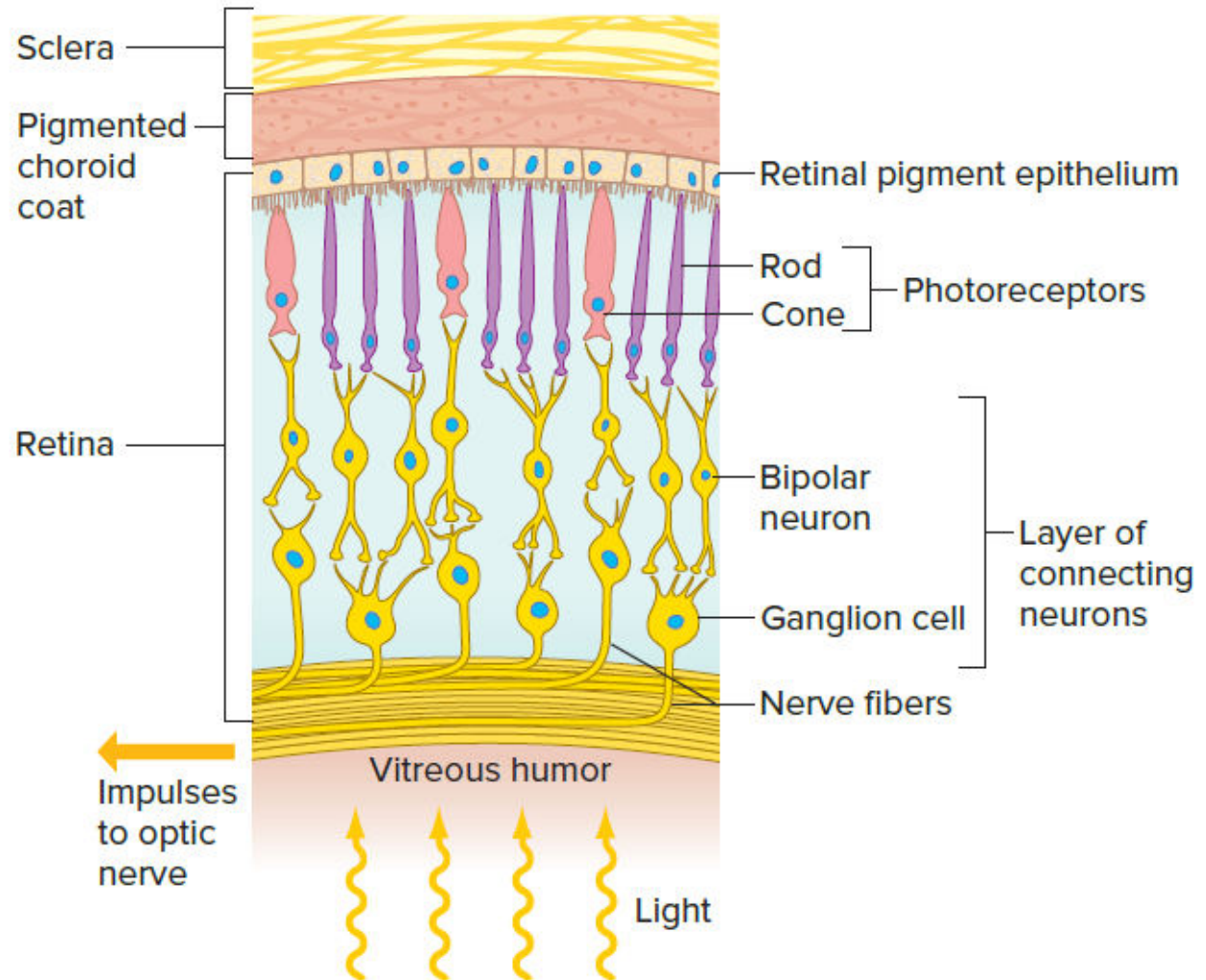
Zrak

žlutá skvrna
slepá skvrna

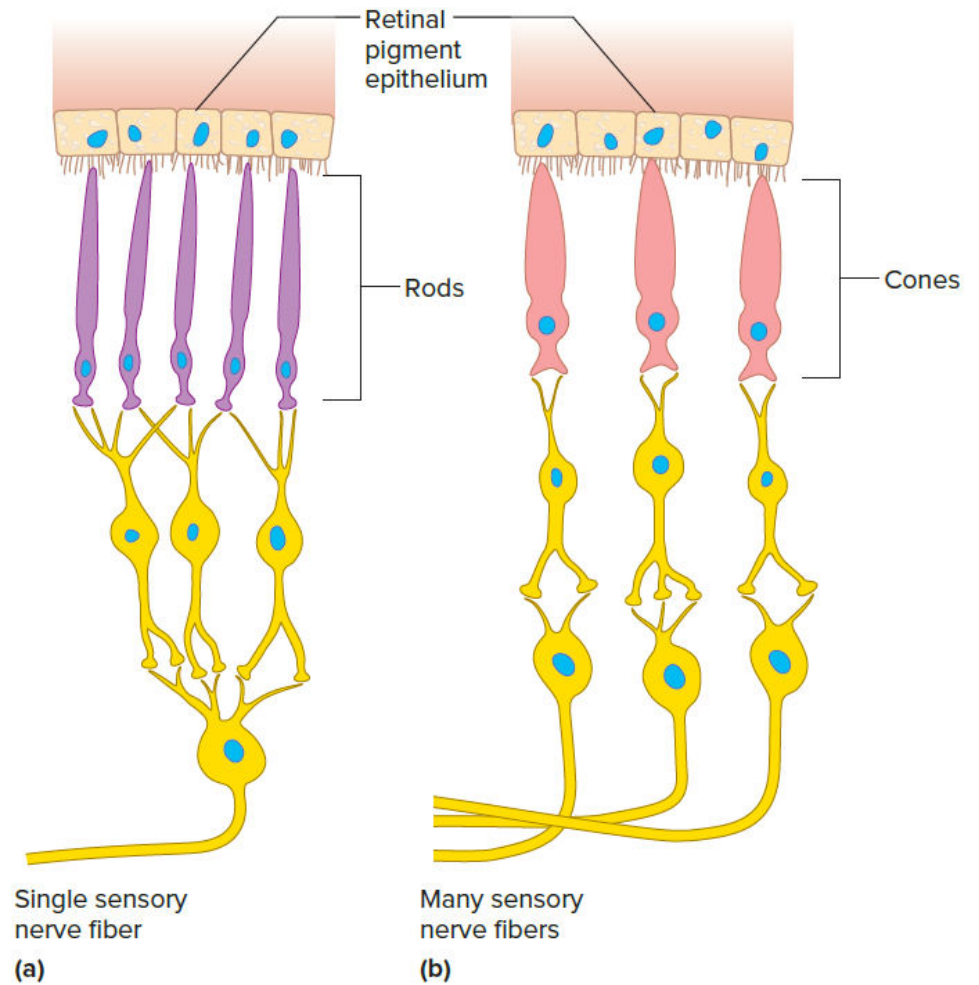

Složení oční stěny

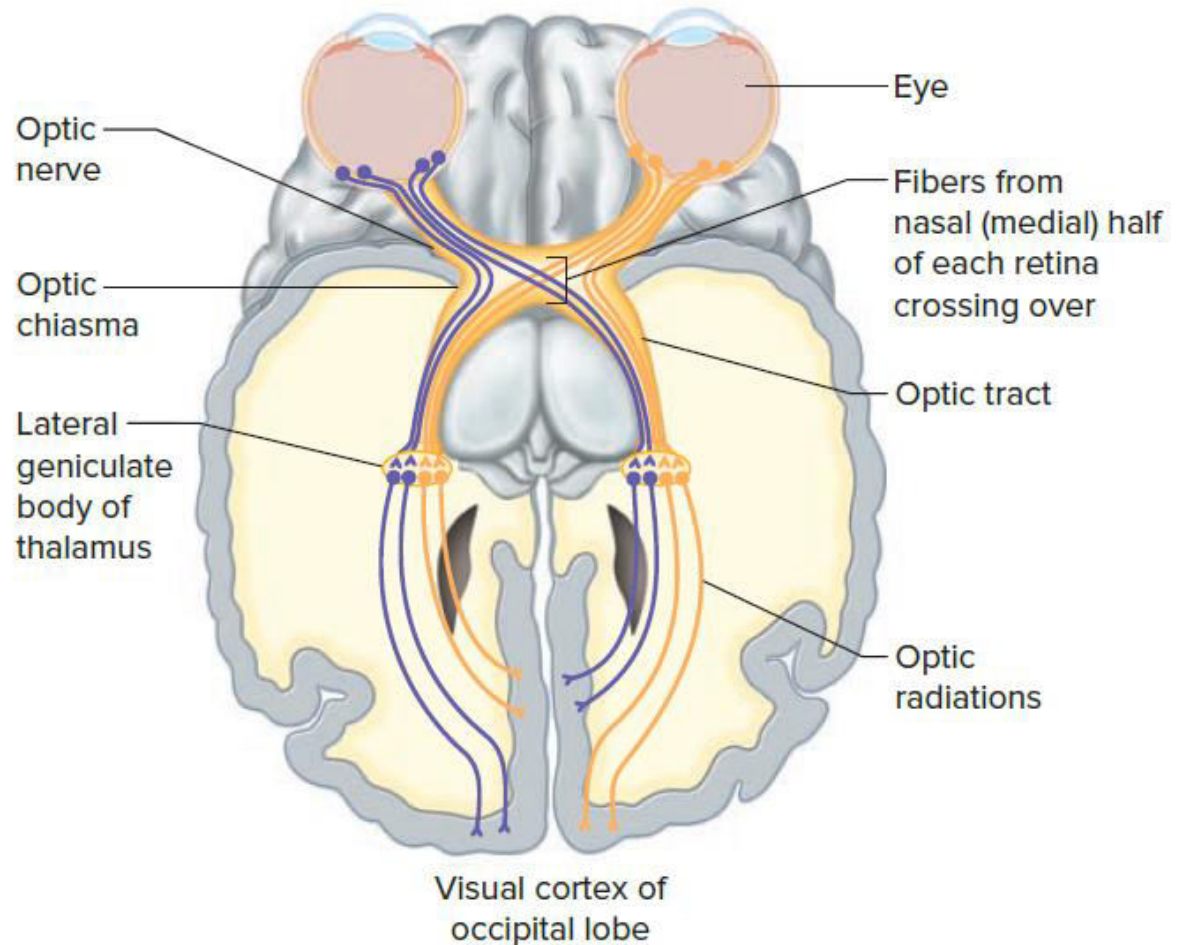

Tyčinky a čípky

Optická dráha

- Optický nerv
- Chiasma
- Thalamické jádro
- Týlní lalok

Figure 10.26 A visual pathway includes the optic nerve, optic chiasma, optic tract, and optic radiations. Blue lines indicate information originating in the right retina, and yellow lines indicate information originating in the left retina (inferior view of the brain, transverse section). **AP|R**